

ДОСЛІДЖЕННЯ НОРМАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ МОЛОКА ТА МОЛОКОПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Васильєв Я. О., студент, СумДУ, м. Суми

Необхідність адаптації молочного ринку України до вимог Європейського Союзу (далі ЄС) виникла не сьогодні і обумовлена попередніми кроками України на шляху до євроінтеграції. Враховуючи важливість молочного сектору для національної економіки та його експортний потенціал, адаптації національного законодавства у сфері виробництва молока і молокопродуктів до вимог ЄС в українському суспільстві приділяється сьогодні велика увага.

Не зважаючи на те, що проблеми адаптації молочного ринку до європейських стандартів зачіпають інтереси багатьох суб'єктів, найбільшу вагу в такій ситуації має позиція виробників молока і молокопродуктів, на виробничій діяльності яких будь-які зміни позначаються у першу чергу. У зв'язку з цим з-поміж усіх аспектів впровадження європейських стандартів треба виділити ті, що безпосередньо зачіпають інтереси виробників.

Перша група проблем пов'язана із додержанням передбачених законодавством ЄС санітарно-гігієнічних вимог щодо виробництва молочної сировини. Гігієнічні вимоги до установ виробництва молока, відповідно до положень Регламентом (ЄС) № 853/2004 Європейського Парламенту і Ради від 29 квітня 2004 року включають вимоги до гігієни установ виробництва молока, у тому числі до приміщень і обладнання, гігієни під час доїння, збору і транспортування та гігієни персоналу.

Друга група проблем пов'язана із необхідністю узгодження національних критеріїв безпечності і якості молочної сировини. Крім того, потребує коригування перелік антибіотиків, щодо яких встановлено рівні їх максимального вмісту у молоці. Якщо відповідно до вимог ЄС визначено 68 видів таких фармакологічних речовин, то у ДСТУ 3662 та чинних медично-біологічних вимогах і санітарних нормах якості харчової сировини і продуктів харчування, затверджених ще у 1989 році, їх три. Не відповідають європейським стандартам і національні вимоги щодо вмісту свинцю, які в п'ять разів перевищують європейські.

Отже, першочерговим кроком адаптації національного законодавства до вимог щодо безпечності та якості молочної сировини має бути затвердження нового стандарту, який включав би відповідні положення європейських правових актів.

Третя група проблем пов'язана з відшкодуванням витрат на здійснення офіційних заходів контролю. Згідно з Регламентом Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 882/2004 державам-членам дозволяється збирати внески, щоб покрити витрати через офіційні заходи контролю з виробників, інших відповідних підприємств та їх представників. Мінімальні ставки для внесків, що застосовуються до виробництва молока складають: 1 євро за 30 тон, та 0,5 євро за кожну наступну тону. Якщо виявлення невідповідності призводить до офіційних заходів контролю, що перевищують звичайну діяльність з контролю компетентного органу, здійснюється

відшкодування таких додаткових витрат виробником, власником чи утримувачем товару. Це положення не узгоджується із ст.14 Закону України «Про молоко та молочні продукти», відповідно до якої забороняється стягнення плати з виробників молока, молочної сировини та молочних продуктів за проведення перевірок органами державного контролю. Отже, у разі імплементації положень Регламенту № 882/2004 необхідним є відповідне редагування вказаного Закону.

На цьому перелік положень національних нормативно-правових актів, які не відповідають вимогам законодавства ЄС, не закінчується, однак вони більшою мірою стосуються процедур державного контролю за якістю і безпечністю молока та молочної сировини.

Отже, адаптація національного ринку молока та молокопродуктів до вимог Європейського Союзу в аспекті діяльності виробників молочної продукції потребує внесення суттєвих змін до ветеринарно-санітарних вимог та державних стандартів, якими регулюється якість та безпечність молока і молочної сировини, а також вимоги до їх вироблення.

Правове підґрунтя адаптації національного ринку молока і молокопродуктів до вимог, які існують в Європейському Союзі, було закладено ще в Угоді про партнерство і співробітництво, яка започаткувала партнерство між Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами та Україною. Одна з цілей такого співробітництва була визначена як розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків для українських товарів за умов, які забезпечують посилення безпеки в постачанні продуктів харчування, а також поступове наближення українських стандартів до технічних правил Співтовариства стосовно промислових і сільськогосподарських продуктів харчування. Вказана мета згодом знайшла свій розвиток у Плані дій «Україна Європейський Союз», який передбачав проведення порівняльного аналізу та розроблення заходів щодо гармонізації законодавства у сфері гігієни продуктів харчування та наближення до законодавства ЄС у сфері відстеження харчового ланцюга «від лану до столу», імплементацію системи Hazard Analysis Critical Control Point (НАССР) на підприємствах та в органах контролю.

У 2004 році у Загальнодержавній програмі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу до пріоритетних сфер адаптації були віднесені у тому числі охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин; довкілля та захист прав споживачів, які безпосередньо пов'язані із безпечністю та якістю молока та молокопродуктів.

Робота виконана під керівництвом доцента Івченко О. В.